

5.8.2022

Maa- ja metsätalousministeriö
Kirjaamo

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 4.7.2022 (VN/32384/2021-MMM-3)

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI METSÄTALOUDEN MÄÄRÄAIKAISESTA KANNUSTEJÄRJESTELMÄSTÄ

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt ympäristöministeriöltä lausuntoa yllä mainitusta esityksestä. Ympäristöministeriö toteaa lausunnossaan seuraavaa.

Yleistä

Metsätalouden kannustinjärjestelmä on keskeisessä roolissa pyrittäessä saavuttamaan metsätalouden osalta Suomen ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteita. Kannustinjärjestelmä tulee rakentaa niin, että tukirahoitusta ei käytetä sellaiseen toimintaan, joka toteutettaisiin muutoinkin, esimerkiksi taloudellisista syistä tai normisääntelyn vuoksi.

Kannustejärjestelmän ehdotetut tukimuodot

Taimikonhoidon ja nuoren metsän hoidon tuki on ehdotettu yhdistettäväksi. Hiilen sidonnan kannalta taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen suora vaikutus on vähäinen. Hiilen sidonnan näkökulmasta taimikon hoito on kuitenkin edullista tehdä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa siten, että kasvupaikan puuntuotospotentiaali saadaan kohdistettua ainespuuksi kasvatettaviin runkoihin. Ympäristöministeriö katsookin, että esitetyllä tuella on mahdollista kannustaa metsänhoitotöiden tekemiseen selvästi aiempaa aikaisemmassa vaiheessa.

Sen sijaan nuoren metsän hoidon yhteydessä tehtävän puun keruun tukemisen tarpeen voi kyseenalaistaa. Metsänhoidon näkökulmasta tukeen liittyy riski, että se palauttaa aiempien Kemera-tukiehtojen taimikonhoitoa viivytäneen vaikutuksen. Vaikka tuki koskisi ainoastaan myyntikelvottoman puun korjuuta, se voisi kannustaa metsänomistajia laiminlyömään taimikon varhaishoidon, josta ei vielä kerry energiapuuta mutta jonka tekemättä jättämällä voi kasvattaa tulevaa energiapuusaantoa. Nykyisessä tilanteessa myös pienpuulle on syntynyt kysyntää juuri energiapuuna. Siten pienpuun korjuun tuki voidaan nähdä olevan ristiriidassa tuen ehtojen kanssa, sillä tuen myöntämisen ehdoksi on asetettu, ettei toimenpide ole kaupallisesti kannattava.

Taimikonhoidossa voidaan vaikuttaa metsän rakenteeseen ja puulajikoostumukseen. Ilmastonmuutokseen liittyvien riskien ja siihen

sopeutumisen kannalta on erityisen tärkeää, miten taimikonhoidossa vaikutetaan puulajisuhteisiin. Ympäristöministeriö pitää hyvänä, että taimikonhoidossa voidaan jättää osa alueesta käsittelemättä ja kannustetaan lehtipuun säästämiseen. Monimuotoisuuden kannalta on hyvä jättää myös sellaisia puulajeja, joilla ei ole metsätaloudellista merkitystä. Esimerkiksi puumaiset raidat ovat erittäin tärkeitä pölyttävien hyönteisten kannalta, sillä ne tarjoavat ensimmäisenä keväällä ravintoa pölyttäjille. Liitteenä olevaan asetusluonnoksen olisikin hyvä huomioida myös monimuotoisuuden kannalta tärkeiden puiden ja pensaiden säästäminen.

Tuhkalannoituksen tukemista on perusteltu mm. hiilensidonnalla, kunnostusojitustarpeen vähenemisellä ja siitä johtuvilla positiivisilla vesistövaikutuksilla. Tuhkalannoituksen vaikutuksia tulisi tarkastella laajemmin ottaen huomioon myös turvemaiden kasvihuonekaasupäästöt ja maan hiilitase sekä vaikutusten aikajänne. Tuhkalannoituksen on todettu vähentävän maaperän happamuutta ja lisäävän ravinnevarastoja. Tämä vaikuttaa useimpiin maaperässä tapahtuviin prosesseihin ja niiden kautta puuston ja pintakasvillisuuden rakenteeseen ja lajisuhteisiin. Suometsät kuitenkin vaihtelevat monilta ominaisuuksiltaan erittäin paljon, eikä luotettavia tutkimustuloksia eri toimenpiteiden ilmastovaikutuksista ole vielä kattavasti saatavilla eri kasvupaikoista ja toimenpiteistä. Siksi ympäristöministeriö katsookin, että tuhkalannoituksen osalta on syytä toimia varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

Lakiluonnoksessa ehdotetaan myös luovuttavan nykyisistä kasvupaikkarakajauksista turvemailla. Ehdotus sisältää riskin, että lannoitusta voidaan kohdentaa liian karuille kasvupaikoille, joilta ei ilman tukia olisi yksityistaloudellisesti kannattavaa korjata puuta. Nykyiseen lakiin liittyen eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pitänyt nykyistä kasvupaikkarakajausta (vähintään Ptkg tai vastaava) myönteisenä terveyslannoituksen tuen tehokkaan kohdentamisen kannalta.

Suometsien kokonaisvaltaisen suunnittelun tukemista ympäristöministeriö pitää erittäin tärkeänä. Tulevaisuudessa suometsissä on suuri hakkuupotentiaali, mutta niiden hoitoon liittyy suuria haasteita. Suometsien oikeanlaisella hoidolla voidaan säädellä pohjaveden pinnan korkeutta, mikä on oleellista hiilensidonnallisuuden lisäämisessä sekä maaperän kasvihuonekaasupäästöjen ja ravinnehuuhtoumaan vähentämisessä.

Metsäautoteiden osalta ympäristöministeriö toteaa, että niiden ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon myös se, että tiheä metsätieverkko vie merkittävän määrän kasvullista metsäpinta-alaa ja vähentää näin metsän hiilinieluja. Tiheä metsätiestö merkitsee metsäalueiden pilkkoutumista, joka on haitallista monimuotoisuuden kannalta. Metsätiet lisäävät myös reunametsiä, joissa on erilainen olosuhde kuin metsien sisäosissa, kuten paahteisuus ja tuulisuus. Tällä voi olla mahdollisesti metsätuhoja lisäävä

vaikutus, tosin siitä ei ole tutkimustuloksia ja vaikutukset ovat todennäköisesti pieniä.

Nykyisellään metsätieteiheyttä voidaan pitää jo pääosin riittävänä etenkin etelässä, joten tarvitaan lähinnä olemassa olevan tiestön peruskorjauksia ja kunnossapitoa. Mahdolliset tuet olisi tulevaisuudessa kohdennettava tarkasti vain yhteiskunnan kannalta välttämättömpiin kohteisiin.

Ympäristöministeriö pitää hyvänä muutoksena, että **kulotus** on ehdotuksessa otettu omaksi tukilajikseen. Ympäristöministeriö pitää myönteisenä myös sitä, että **metsäluonnonhoidon tukea** voitaisiin maksaa Metsäkeskuksen järjestämän hankehaun lisäksi maanomistajan hakemaan ja toteuttamaan hoitotyöhön. Metsäluonnonhoidon tuki ja **ympäristötuki** ovat tärkeitä instrumentteja METSO- ja HELMI-ohjelmien tavoitteiden toteuttamisessa.

Saara Bäck
Ympäristöneuvos, ylijohdajan sijainen

Maarit Loiskekoski
Ympäristöneuvos

VN/32384/2021-YM-17

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: